

V Bruseli 21. júna 2022
(OR. en)

10437/22

AG 70
INST 245

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	21. júna 2022
Komu:	Generálny tajomník Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.:	COM(2022) 404 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV KONFERENCIA O BUDÚCNOSTI EURÓPY Meniť víziu na konkrétne kroky

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2022) 404 final.

Príloha: COM(2022) 404 final

V Bruseli 17. 6. 2022
COM(2022) 404 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE,
RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A
VÝBORU REGIÓNOV**

KONFERENCIA O BUDÚCNOSTI EURÓPY
Meniť víziu na konkrétne kroky

„Pre Európu je spomienka na jej minulosť vždy aj súčasťou jej budúcnosti. Tento fakt je o to dôležitejší v čase, keď náš kontinent znovu zažíva niečo nemysliteľné. Flagrantné pokusy Ruska o prepísanie máp, či dokonca tých najtragickejších častí našej histórie nám pripomenuli nebezpečenstvo straty kontroly nad našou minulosťou a budúcnosťou. Nad tým, ako žijeme v nekonečnej prítomnosti s presvedčením, že nič už nikdy nemôže byť iné. Že už neexistuje spôsob, ako robiť veci lepšie. Ba čo viac: že všetko bude také isté, hlavne nech sa nič nemení. To je však veľký omyl! Nerobiť nič je cesta späť.“

*Predsedníčka Komisie von der Leyenová,
9. máj 2022, záverečný ceremoniál Konferencie o budúcnosti Európy*

1. ÚVOD

Už dávno sa hovorí, že Európska únia sa posúva rýchlejšie a ďalej, keď musí. Často citované slová Jeana Monneta, že Úniu budú „formovať krízy a všetky opatrenia prijaté na ich riešenie“, platili po prevažnú časť dejín EÚ a o to viac v predchádzajúcich dvoch rokoch, keď sme najskôr spoločne čelili globálnej pandémie a teraz aj brutálnej vojne neďaleko našich hraníc. Zároveň počuť čoraz častejšie volania európskych občanov po zmene a reforme, ako aj po možnosti konať, aby si mohli vytvoriť lepšiu Európu podľa svojich predstáv. Preto predsedníčka Komisie von der Leyenová vyzvala vo svojich politických usmerneniach z júla 2019 na usporiadanie Konferencie o budúcnosti Európy ako súčasť vízie nového impulzu pre európsku demokraciu a zaviazala sa nadviazať na jej výsledky.

Konferencia o budúcnosti Európy, ktorá bola otvorená pri príležitosti Dňa Európy 2021, trvala jeden rok a stala sa nevšedným celoeurópskym praktickým cvičením v deliberatívnej demokracii – najväčším a najrozsiahlejším svojho druhu vôbec. Spojila ľudí v každom veku, z rôznych krajín a sociálnych prostredí, z ktorých mnohí sa nikdy predtým aktívne nezapojili do fungovania Európy, ani nevedeli, ktoré inštitúcie Európsku úniu tvoria. Každý ponúkol svoj vlastný príbeh a pohľad, rozdielny jazyk a inú identitu, aby vyjadril, čo od Európy očakáva a prispel tak k spoločnému formovaniu jej budúcej vízie.

Konferencia a jej účastníci pritom vychádzali z významu a potreby lepšieho zapojenia občanov do formovania politik, ktoré ovplyvňujú ich životy. Konferencia priniesla nový vietor do spôsobu fungovania európskej viacúrovňovej demokracie a ukázala potenciál skutočného európskeho verejného priestoru pre ľudí v celej Únii, ktorý občanom umožňuje angažovať sa vo veciach, na ktorých im najviac záleží.

To sa odzrkadlilo v spôsobe, akým občania a inštitúcie, zákonodarcovia, ale aj laici diskutovali o základných otázkach našej doby a navrhli niekoľko riešení v oblastiach, ktoré budú formovať budúcnosť Európy: od zmeny klímy a životného prostredia po digitalizáciu a demokraciu, zdravie a sociálnu spravodlivosť a rovnosť, hospodárstvo a bezpečnosť, hodnoty a kultúru – a mnohé ďalšie témy. Výsledok bol nevyhnutne ovplyvnený aj dnešným kontextom, najmä kolíziou kríz, ktorým Európa musela čeliť v posledných dvoch rokoch. Vplyv pandémie COVID-19 na naše zdravie a ekonomiku bolo cítiť vo všetkých témach, zatiaľ čo nevyprovokovaný a neopodstatnený vojnový útok Ruska voči Ukrajine je bolestným dôkazom o potrebe silnejšej Európy vo svete – Európy, ktorá je pripravená hájiť mier a hodnoty tak, ako to robí už viac ako 70 rokov.

Hoci konferencia ponúkla množstvo kvalitných návrhov, jej úspech bude napokon závisieť od zmeny, ktorú môže priniesť. V tomto duchu sa Európska komisia spolu s Európskym parlamentom a Radou v spoločnom vyhlásení z marca 2021 zaviazali – v rámci svojich individuálnych právomocí a v súlade so zmluvami – nadviazať na navrhované opatrenia.

Predsedníčka von der Leyenová tento záväzok zopakovala na slávnostnom ukončení konferencie 9. mája 2022.

Toto oznámenie je prvým krokom pri jeho naplnení. Je posúdením toho, ako naložiť s návrhmi konferencie, prináša prehľad ďalších krokov a ukazuje spôsob, ako sa čo najlepšie poučiť zo skúseností získaných z konferencie a dostať participatívnu demokraciu do politik a právnych predpisov EÚ.

2. NÁSLEDNÉ OPATRENIA: OD NÁVRHOV K ČINOM

Návrhy konferencie uvedené v záverečnej správe predloženej predsedníčkam Európskeho parlamentu a Európskej komisie a predsedovi Rady sú prierezové, ambiciózne a orientované na budúcnosť. Sú združené okolo deviatich širokých tém, pričom niektoré z navrhovaných opatrení sa prirodzene prekrývajú.

Konferencia: množstvo návrhov, jedna vízia

Počas roka plného podujatí, panelových diskusií a podnetov občanov v online priestore sa vykryštalizovalo 49 návrhov a 326 konkrétnych opatrení¹ rozdelených do deviatich tém:

- zmena klímy a životné prostredie,
- zdravie,
- silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a pracovné miesta,
- EÚ vo svete,
- hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť,
- digitálna transformácia,
- európska demokracia,
- migrácia,
- vzdelávanie, kultúra, mládež a šport.

Za číslami a medzi riadkami týchto konkrétnych návrhov sa skrýva vízia Európy, ktorá uľahčuje každodenný život ľudí v mestách i na vidieku, bojuje s našimi generačnými výzvami a v konečnom dôsledku rieši to, čo je pre ľudí v živote najdôležitejšie. Od jedla, ktoré jedia, cez vzduch, ktorý dýchajú, až po prírodu, ktorú tak obľubujú. Od prístupu k cenovo dostupnej zdravotnej starostlivosti, vzdelávaniu a bývaniu až po pocit bezpečia na školách i v domácnostiach.

V každom z návrhov sa Európa vyzýva k tomu, aby sa sústredila na zabezpečenie sociálnej ochrany a spravodlivosti a dodržiavala pritom svoje hodnoty a zásady právneho štátu. Zdôrazňuje sa v nich potreba spojiť silu a rozmanitosť Európy pri riešení najdôležitejších otázok našej generácie – od pandémie a vojny až po súbežnú zelenú a digitálnu transformáciu či demografickú zmenu. Pálčivou témou, ktorá sa opakuje v rôznych oblastiach, je v neposlednom rade aj potreba väčšej nezávislosti Európy a jej schopnosť lepšie sa o seba postarať v kľúčových oblastiach – od energetiky a udržateľných potravín, materiálov a liekov až po digitálne čipy, zelené technológie,

¹ Prečítajte si záverečnú správu k platforme konferencie.

kybernetickú bezpečnosť či civilnú bezpečnosť a obranu. Jedným slovom opatrenia, ktoré navrhla konferencia, vyzývajú Európu, aby pridala v oblastiach, ktoré ľudí trápia, či už spoločne alebo jednotlivo.

Posúdenie návrhov

V snahe nadviazať na návrhy konferencie čo najtransparentnejším a najpriamejším spôsobom je potrebné vykonať prvú analýzu, aby sa zistilo, čo je potrebné na ich realizáciu. **Ak má byť posúdenie návrhov vierohodné, musí sa riadiť ich duchom a literou – bez ďalších interpretácií či ďalšej selekcie.** A práve tak je zostavená príloha k tomuto oznámeniu. 49 návrhov je rozdelených do rovnakých tematických oblastí vybraných počas konferencie a ku každej z nich je priradené posúdenie Komisie.

V prílohe sú uvedené štyri kategórie odpovedí: návrhy, ktorými sa už zaoberajú existujúce iniciatívy; návrhy, ktoré čakajú na schválenie Európskym parlamentom a Radou; plánované opatrenia na realizáciu nápadov vychádzajúcich z nových postrehov z konferencie a nové iniciatívy alebo pracovné oblasti inšpirované návrhmi a spadajúce do právomocí Komisie.

Prvou kategóriou sú prípady, v ktorých už Komisia realizuje iniciatívy, ktoré priamo súvisia s návrhmi. Sem možno zaradiť napríklad európsky klimatický predpis, v rámci ktorého už začali platiť právne predpisy dopĺňajúce ciele EÚ v oblasti klímy do práva Únie. Alebo akt o digitálnych službách, ktorým sa zaručí bezpečnosť online priestoru pri zachovaní slobody prejavu a podnikateľských príležitostí pre digitálne podniky. Patrí sem aj zriadenie Úradu pre pripravenosť a reakcie na núdzové zdravotné situácie HERA, ktorý má pomáhať zlepšiť pripravenosť a reakcieschopnosť na cezhraničné ohrozenia zdravia v Európe. Rovnako sem patria aj historické dohody o minimálnych mzdách a ženách vo vrcholových orgánoch. Táto kategória zahŕňa aj konkrétne iniciatívy na posilnenie medzinárodných partnerstiev a globálnej úlohy Európy, napríklad stratégiou Global Gateway, ktorá umožňuje v súlade s hodnotami EÚ investovať do inteligentnej, čistej a bezpečnej infraštruktúry na celom svete.

Druhou kategóriou sú návrhy, ktoré už Komisia predložila a na ktorých spoluzákonomdarcovia v súčasnosti pracujú. V niektorých prípadoch ide o nový impulz na urýchlenie už prebiehajúcej legislatívnej práce, napríklad na novom pakte o migrácii a azyle, akte o umelej inteligencii alebo na iniciatívach podporujúcich obehové hospodárstvo v oblastiach ako napr. batérie, ale aj na udržateľnosti výrobkov. Patria sem aj návrhy predložené v rámci balíka Fit for 55, ktoré sú nevyhnutné na splnenie európskych cieľov v oblasti klímy a zníženie energetickej závislosti Únie. Alebo naša iniciatíva na zvýšenie odolnosti a technologickej suverenity EÚ prijatím opatrení, akými je napríklad akt o čipoch.

Tretia kategória zahŕňa oblasti, v ktorých už Komisia plánuje predložiť návrhy a zohľadniť pritom návrhy konferencie. Ide napríklad o akt o slobode médií, ktorého cieľom bude chrániť pluralitu a nezávislosť médií na vnútornom trhu EÚ, alebo o legislatívny návrh na posilnenie našich dodávok surovín nevyhnutných na dvojakú transformáciu či o nový európsky inovačný program. Ale aj legislatívny rámec pripravovaný s úmyslom urýchliť a uľahčiť prechod na udržateľné potravinové systémy. V nasledujúcich týždňoch a mesiacoch Komisia predloží aj návrhy, ktoré priamo vychádzajú z niektorých občianskych podnetov, či už ide o obnovu prírody alebo zákaz vstupu výrobkov vyrobených nútenou prácou na trh EÚ.

Štvrtú oblasť tvoria návrhy predložené v priebehu konferencie, ktoré sú sčasti alebo úplne nové a Komisia musí v ich prípade prísť s novými iniciatívami alebo návrhmi. Medzi

nové oblasti, ktorým sa podľa návrhov z konferencie treba venovať, patrí väčší dôraz na hlbšie pochopenie otázok duševného zdravia a návrhy na ich lepšie riešenie v celej Európe. Ďalšie odporúčania sa zameriavajú na výživu a potravinovú bezpečnosť, ako aj na skvalitnenie informácií o ekologickej stope a o dodržiavaní dobrých životných podmienok zvierat pri jednotlivých výrobkoch. Navrhuje sa aj koordinovaný európsky prístup k monitorovaniu darknetu, ako aj väčší dôraz na ťažbu kryptomeny.

Zásady pri prijímaní ďalších krokov

V posúdení sa jasne poukazuje na budúce smerovanie a identifikujú oblasti, v ktorých bude musieť Komisia predložiť návrhy. Komisia tak urobí **pokiaľ možno tým najpragmatickejším spôsobom**, a to buď v podobe právnych predpisov, alebo inak. Pritom v plnej miere využije svoje právo iniciatívy vyplývajúce zo zmlúv, pričom náležite zohľadní zásady subsidiarity a proporcionality, ako aj pravidlá lepšej tvorby práva. To si vyžiada hodnotenie pravdepodobného vplyvu daných politických možností, záruku, že nedôjde k žiadnym negatívnym dôsledkom, ale aj preskúmanie toho, na ktorej úrovni je rozhodovanie najúčinnnejšie.

Netreba zabúdať, že existuje aj mnoho takých oblastí, v ktorých musí Komisia prijímať **nelegislatívne opatrenia**, a to buď z dôvodu obmedzenej legislatívnej právomoci, alebo preto, že ide o najlepší spôsob, ako dosiahnuť želaný výsledok. Podobne nie všetky návrhy môže Komisia predkladať v rámci svojich právomocí a niektoré môžu byť najlepšie iniciované inými inštitúciami EÚ, členskými štátmi alebo miestnymi či regionálnymi orgánmi.

Prvý súbor nových návrhov oznámi predsedníčka Komisie von der Leyenová v **správe o stave Únie** v septembri 2022 a v sprievodnom vyhlásení o zámere. Tieto návrhy budú patriť medzi tie, ktoré sa zahrnú do pracovného programu Komisie na rok 2023. Niektoré by mali figurovať aj v spoločných legislatívnych prioritách dohodnutých medzi inštitúciami EÚ a v budúcich pracovných programoch Komisie.

Zmluvy: najlepšie využiť to, čo máme a to, čo treba, zmeniť

V nadväznosti na tieto návrhy by sa **nové reformy a politiky nemali vzájomne vylučovať z diskusie o potrebe zmeniť ustanovujúcu zmluvu**. Zmena zmluvy by nemala byť samoučelná, keďže pri prevažnej väčšine opatrení sa dá urobiť veľa nevyhnutného aj na základe existujúcich zmlúv. Podobne ako ústavy členských štátov, aj zmluvy o EÚ sú živým organizmom. Inštitúcie Únie a členské štáty sa v priebehu mandátu tejto Komisie dohodli plne využiť potenciál zmlúv o EÚ pri obstarávaní miliárd vakcín pre európskych občanov alebo naštartovaní hospodárstva budúcnosti využitím nástroja NextGenerationEU. V tom čase si EÚ stanovila aj ambicióznou a právne záväznú cestu ku klimatickej neutralite, prepracovala pravidlá hry v digitálnom svete alebo podporila malé podniky programom SURE, aby si počas pandémie mohli udržať svojich zamestnancov. Všetko to úsilie bolo možné vďaka politickej vôli, ktorú inštitúcie prejavili svojou súčinnosťou počas reakcie na tieto naliehavé výzvy.

V existujúcich zmluvách je aj nevyužitý potenciál, ktorý by mohol pomôcť s riešením návrhov konferencie, najmä použitím **tzv. premostovacích doložiek umožňujúcich hlasovanie kvalifikovanou väčšinou v určitých oblastiach politiky**. Predsedníčka von der Leyenová o to výslovne žiadala vo svojich politických usmerneniach i v prejave o stave Únie v takých

oblastiach, ako sú energetika, dane a dôležité aspekty spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, napr. sankcie a ľudské práva.

Niektoré z nápadov, ktoré vznikli v priebehu konferencie, sú však naozaj inovatívne a vyzývajú EÚ, aby prijala nové, zatiaľ neobjavené možnosti. V rámci nich sa v niektorých návrhoch výslovne požaduje zmena ustanovujúcej zmluvy. Patria sem oblasti ako zdravie alebo obrana.

Konferencia priniesla nový impulz zamerať sa na obnovu a zlepšenie európskeho projektu, stavať na jeho základoch a tam, kde je to potrebné, tieto základy aktualizovať. Ako uviedla predsedníčka von der Leyenová vo svojom prejave na konferencii, **Komisia bude vždy na strane tých, ktorí chcú zreformovať Európsku úniu, aby lepšie fungovala, a to aj zmenou ustanovujúcej zmluvy, ak bude treba.**

V tomto duchu Komisia víta ochotu Európskeho parlamentu po prvýkrát využiť právomoci, ktoré mu vyplývajú z Lisabonskej zmluvy, a navrhnúť zmeny zmlúv. Parlament stanovil niekoľko oblastí, v ktorých by sa podľa neho mali zmeny zmlúv prerokovať v rámci **konventu**. Komisia je pripravená v plnej miere naplniť svoju inštitucionálnu úlohu v postupe stanovenom v článku 48 Zmluvy o Európskej únii, konkrétne poskytnúť svoje stanovisko ku konzultáciám v Európskej rade.

3. BUDÚCNOSŤ: OBČAN STREDOBODOM EURÓPSKEJ DEMOKRACIE

Okrem kvality a kvantity politických návrhov a súvisiacich reformných podnetov poskytla konferencia aj prehľad o tom, **ako vie európsky verejný priestor rásť a ako možno našu demokraciu obohatiť na európskej, celoštátnej, regionálnej i lokálnej úrovni** zapojením občanov. Konferencia priniesla stovky dialógov a diskusií „na radniciach“ či „v kaviarňach“ po celej Európe. Nové diskusné fóra, ako sú viacjazyčná digitálna platforma alebo európske panelové diskusie občanov, umožnili Európanom podeliť sa o svoje názory na témy, ktoré považujú za dôležité pre budovanie budúcnosti našej Únie. A zároveň išlo o to získať názory aj tých najťažšie osloviteľných, ktorí sa len zriedka angažujú v politike alebo sa možno ešte nikdy nezúčastnili na voľbách do Európskeho parlamentu.

Viaceré inovácie v priebehu konferencie slúžia ako návod na lepšie zapojenie občanov do určovania priorít a ambícií, ale aj do navrhovania a tvorby politík na európskej úrovni. Na základe záverov z konferencie, ako aj vlastných nástrojov, ktoré má k dispozícii, **navrhne Komisia spôsoby, ako garantovať občanom ich významnejšiu úlohu pri tvorbe politík EÚ.**

Ústredným a obzvlášť inovatívnym prvkom konferencie boli **európske panelové diskusie občanov**. Približne 800 náhodne vybraných občanov, z ktorých tretinu tvorili mladí ľudia, sa zišlo na troch poradných stretnutiach a predložilo odporúčania. Viaceré členské štáty zorganizovali národné panelové diskusie občanov založené na tých istých princípoch.

V nadväznosti na tento úspech **Komisia umožní panelovým diskusiám posúdiť a vypracovať odporúčania ešte pred niektorými kľúčovými návrhmi** v rámci širšej tvorby politík Komisie a v súlade so zásadami lepšej právnej regulácie. V tejto súvislosti môže ísť buď o celoeurópske, alebo menšie ciele panelové diskusie na riešenie konkrétnych politických otázok. Ich účastníci by mali byť vyberaní náhodne tak, ako to bolo v priebehu konferencie. Zároveň by mali odrážať rozmanitosť a demografiu Európy. Tretinu z nich by

mali tvoriť mladí ľudia. V prípade potreby sa do posúdenia vplyvu doplní „občianska správa“, v ktorej sa zhrnú výsledky všetkých participatívnych a poradných procesov. Ak budú účastníkmi diskusií iba mladí ľudia, išlo by o tzv. „skúšku mladých“. **Prvá z tejto novej generácie panelových diskusií občanov prebehne v súvislosti so správou o stave Únie v roku 2022.**

Viacjazyčná digitálna platforma hostila mnohé podujatia, ktoré sa konali pod záštitou konferencie v celej Európe, a účastníkom umožnila podeliť sa o svoje nápady a posúdiť ich, pričom im na to stačilo len pár kliknutí. Do mája 2022 navštívilo platformu takmer 5 miliónov návštevníkov a bolo na nej viac ako 750 000 účastníkov, 18 000 prediskutovaných nápadov a vyše 6 500 podujatí.

V reakcii na volanie účastníkov konferencie po vytvorení online konzultačných platforiem sa **portál „Vyjadrite svoj názor“** zriadený Komisiou stane jediným kontaktným miestom pre participáciu občanov online, na ktorom budú zhromažďované všetky informácie o spôsoboch participácie občanov fungujúcich v Komisii. Toto nové online centrum bude obsahovať kľúčové prvky viacjazyčnej digitálnej platformy konferencie: priame výmeny medzi občanmi, pripomienky – vo všetkých úradných jazykoch EÚ vďaka nástroju eTranslation – ale aj online prieskumy a organizovanie online participatívnych podujatí. Bude tvoriť základ nového ekosystému demokratickej angažovanosti a inovácií.

Ide o súčasť širšieho úsilia Komisie posilniť európsku demokraciu a verejný priestor. V časoch rodiaceho sa konfliktu a autoritárstva na celom svete si **demokracie a ich odolnosť vyžadujú pozornosť a podporu viac ako kedykoľvek predtým**. V rámci akčného plánu pre európsku demokraciu Komisia nedávno navrhla opatrenia na posilnenie európskych politických strán a umožnenie cezhraničnej kampane ako súčasť opatrení zameraných na ochranu integrity volieb a otvorenej demokratickej diskusie. Rovnako prišla s návrhmi na podporu a posilnenie práv migrujúcich občanov EÚ, najmä pokiaľ ide o voľby do Európskeho parlamentu. V podobnom duchu navrhol nedávno Európsky parlament reformu **volebného zákona EÚ** a predložil návrhy na zahrnutie nadnárodných zoznamov kandidátov do budúcich volieb do Európskeho parlamentu. Komisia bude podporovať Európsky parlament v snahe dosiahnuť dohodu o volebnom zákone v Rade.

Ide zároveň o príležitosť spustiť úvahy o tom, ako možno skúsenosti získané na konferencii premietnuť do podpory európskej občianskej identity. V rámci toho by sa malo posúdiť, ako môžu vzdelávanie a komunikácia slúžiť ako priestor na rozvoj tohto druhu občianskej angažovanosti.

4. ZÁVER

Ako sa uvádza v tomto oznámení a jeho prílohe, konferencia so sebou prináša veľa novej práce. No zároveň aj množstvo nových skúseností, na ktorých sa dá stavať, prinajmenšom na energii a odhodlaní zlepšovať Európu a pomáhať pri jej napredovaní. Hoci konferencia bola slávnostne ukončená, práca na jej výsledkoch, resp. jasných návrhoch na zlepšenie Európy a na zabezpečenie toho, aby sa každý občan mohol aj naďalej vyjadrovať k politikám, ktoré sa ho týkajú, sa iba začína.

Konferencia ukázala, že Európania sú odhodlaní budovať lepšiu budúcnosť. Európsku úniu vnímajú ako spôsob, ako to dosiahnuť a sú odhodlaní ju budovať spolu s volenými zástupcami. Európa mieru a prosperity, spravodlivosti a pokroku, sociálna a udržateľná Európa, ktorá sa stará a zároveň nebojí realizovať odvážne politiky, ktoré budú prínosom pre

všetky generácie. Vízia občanov je jasná a mnohé iniciatívy uvedené v tomto oznámení pomôžu Komisii realizovať túto víziu konkrétnymi krokmi.

Nadviazanie na výsledky konferencie je spoločnou zodpovednosťou všetkých zúčastnených inštitúcií v súlade s ich právomocami a s ohľadom na zásady subsidiarity a proporcionality. Kľúčovú úlohu bude pri prijímaní následných krokov zohrávať jasná a efektívna komunikácia, ktorá zaručí ich akceptovanie občanmi a pomôže vybudovať dôveru v samotný proces a jeho výsledky. V snahe poskytnúť občanom ďalšie informácie a udržať ich záujem sa na jeseň 2022 uskutoční **podujatie venované spätnej väzbe ku konferencii**. Toto podujatie by mohlo byť príležitosťou na informovanie o následných opatreniach prijatých spomínanými tromi inštitúciami EÚ, ako aj na zhodnotenie pokroku v tejto fáze procesu. Pôjde o príležitosť na vytvorenie jasného a súdržného vzťahu medzi výsledkami konferencie a budúcimi činnosťami, ktoré z nich vyplývajú.